

„ASTRA”, SIBIU: UN MUZEU LA LIMITĂ / A MUSEUM ON THE BOUNDARY

Anda-Ioana SFINTEȘ

Cercetător dr. arh. / *Researcher PhD Arch.*

anda.sfinteș@gmail.com

Rezumat

Tema proiectului meu de diplomă, susținut în anul 2010, a constat în proiectarea Muzeului Civilizației Transilvane (MCT) „Astra”, din Sibiu și a fost elaborat sub îndrumarea d-nei. prof. dr. arh. Daniela Rădulescu Andronic. Conceperea acestui proiect a evoluat în jurul terenului ales și al istoriei acestuia. De la poartă de intrare în oraș, la cazarmă de infanterie austro-ungară și acum loc de parcare, terenul – amplasat pe o latură a Pieței Unirii – a acumulat straturi succesive de istorie, devenind reper identitar la nivelul orașului. Prin proiect am urmărit exploatarea acestei istorii, dar și integrarea clădirii la nivelul orașului prin rezolvarea unor disfuncții cauzate de intervențiile din perioada comunistă. În acest context, clădirea, amplasată pe limita dintre orașul vechi și orașul nou, devine ea însăși o limită spațializată, accentuând misiunile muzeului și rolul acestuia de a crea legături în timp și spațiu, pornind, în primul rând, de la acceptarea istoriei.

Keywords: Cazarma 90, straturi succesive de memorie, limită spațializată

Abstract

The theme of my diploma project, submitted in 2010, was the design of The Museum of Transylvanian Civilization (MCT) „Astra”, in Sibiu and it has been elaborated under the guidance of Mrs PhD prof. arch. Daniela Rădulescu Andronic. The conception of this project evolved around the chosen site and its history. From city gate, to Austro-Hungarian infantry barracks and now parking space, the site – situated on one side of the Unirii Square – accumulated successive layers of history, becoming an identity landmark of the city. Though this project I followed the exploitation of this history, but also the integration of the building at the city level by solving dysfunctions caused through the interventions made in the communist period. In this context, the building, situated on the boundary between the old and the new city, becomes a spatialized boundary itself, emphasizing the missions of the museum and its role of creating connections in time and space, beginning, first of all, from the acceptance of the history.

Keywords: 90 Barracks, successive layers of memory, spatial boundary

Elaborarea proiectului de diplomă a avut drept punct de plecare dorința de a transforma o pasiune ce abia prindea contur – aceea față de antropologie – într-un subiect de cercetare prin proiect. Prin urmare, mi-am stabilit drept temă proiectarea unui muzeu de antropologie, cu atât mai mult cu cât subiectul nu era – și încă nu este – exploatat pe măsura importanței sale în România. Nevoia unui astfel de muzeu, însă, mi s-a părut a fi suficient de clară. Un muzeu de antropologie al României ar fi putut ilustra aspecte ce țin de identitate și identități în spațiul românesc, de istorie, dar și evoluție, de transformare continuă a obiceiurilor, mentalităților pusă într-un context mai larg etc. Ar fi putut reprezenta un punct de reper, un loc ce ar fi îndemnat la analiză și autoanaliză critică, la interpretare, contribuind la o înțelegere personală a realității din jur, privită în context istoric.

Dorind să evidențiez baza reală a acestei nevoi, am apelat la conducerea Complexului Muzeal Astra din Sibiu în speranța unei colaborări. Ținând cont de tematica abordată prin muzeele lor (Muzeul Civilizației Populare Tradiționale, Muzeul de Etnografie Universală Franz Binder, Muzeul de Etnografie și Artă populară Săsească Emil Sigerus), dar mai ales de programele și manifestările organizate sub egida Complexului Muzeal Astra (ce merg dincolo de o viziune etnografică și etnologică asupra tematicilor abordate), am propus un dialog purtat în jurul unui posibil astfel de muzeu. Reprezentanții Complexului Muzeal¹ și-au exprimat deschiderea către acest dialog și, mai mult decât atât, au propus chiar ca discuția și proiectul să evolueze în jurul **Muzeului Civilizației Transilvane** – un muzeu pe care îl înființaseră încă din 1993, care număra

---

¹ Îi mulțumesc, pe această cale, în special d-lui Ovidiu Baron (șeful serviciului de marketing la acea perioadă, astăzi director general adjunct al Complexului Muzeal Astra), pentru sprijinul acordat.

The elaboration of the diploma project had, as a starting point, the desire of transforming a passion of mine that was just starting to take contour – that for anthropology – into a research by design subject. Thus, I stated as theme the design of an anthropology museum, all the more so as the subject wasn't – and still isn't – exploited according to its importance in Romania. The need for such a museum seemed, nonetheless, clear enough. A Romanian museum of anthropology could have illustrated aspects of identity and identities in the Romanian space, of history, but also evolution, of a continuous transformation of customs, of mentalities, understood in a broader context etc. It could have represented a landmark, a place that would have encouraged to critical analysis and self-analysis, to interpretation, thus contributing to a personal understanding of the reality nearby, regarded in a historical context.

Wishing to outline the real basis of this need, I contacted the management team of the Astra Museum Complex in Sibiu, hoping for collaboration. Based on the themes approached by their museums (The Museum of Traditional Folk Civilization, The Franz Binder Museum of Universal Ethnography, The Emil Sigerus Museum of Ethnography and Saxon Folk Art), but most of all because of the programmes and manifestations that take place under the aegis of the Astra Museum Complex (overstepping an ethnographic and ethnologic vision upon the themes covered), I proposed a dialogue held around such a museum. The representatives of the Museum Complex¹ expressed their embracement of such a dialogue and, more than that, they proposed that the discussion and the project would evolve around the Museum of the Transylvanian Civilization – a museum they established in 1993, that already numbered more

---

¹ I thank, with this occasion, to Mr. Ovidiu Baron (then the marketing director, today deputy general manager of The Astra Museum Complex), for his support.

deja peste 9 000 de obiecte² (împărțite în 6 colecții – broderii, port-textile, obiecte de cult, lemn-os-fier, ceramică și păpuși), dar care nu beneficia încă de un spațiu al său, toate obiectele fiind ținute, din această cauză, în depozite. Am îmbrățișat această idee și nouă temă de proiectare cu convingerea că o restrângere a ariei de studiu fixată în prima fază (întregul teritoriu al României) nu putea decât să faciliteze o înțelegere mult mai în profunzime a muzeului ca întreg – a mesajelor ce urmau a fi transmise de acesta, a valorilor pe care urma să le promoveze, a discursului muzeal, prin raportarea la o nevoie reală și conturată deja la nivel de primă schiță a temei de proiectare.

În acest context, procesul de proiectare trebuia să aibă în vedere atât caracterul multiethnic al zonei (subliniind particularitățile etnice și valorile culturale), cât și pluridisciplinaritatea muzeului a cărui funcție principală conservativ-patrimonială urma să fie completată printr-o serie de programe educative.

Caracteristicile sitului

Situl pe care s-a propus intervenția este delimitat la nord de Piața Unirii (cea mai reprezentativă „poartă” de intrare în orașul vechi), la sud de Bd. Corneliu Coposu, la vest de Str. Andrei Șaguna și la est de Parcul Cetății (Fig. 1). Terenul se află în continuarea zidurilor de fortificații aparținând inelelor III și IV, acest fapt marcând, alături de zidurile de cărămidă încă existente pe două dintre laturile terenului (pe laturile de sud și vest) acumularea unor straturi succesive de memorie.

than 9 000 objects² (divided into 6 collections – embroidery, folk costumes, religious objects, wood-bone-iron, ceramics and dolls) but which didn't have its own space yet, all the objects being held, because of that, in storages. I embraced this idea and new project theme with the certainty that a confinement of the study area stated in the first phase (the entire Romanian territory) could only facilitate a much deeper understanding of the museum as a whole – of the messages it wished to send forward, of the values it wished to promote, of the museum discourse – by relating to a real and already outlined need, at the level of a first draft of the project theme.

In this context, the design process had to consider both the multi-ethnic character of the area (highlighting the ethnical particularities and the cultural values), and the multidisciplinary nature of the museum which would have added up, to its main conservative and patrimonial function, a series of educative programmes.

The Characteristics of the Site

The site where I proposed the intervention has as boundaries: the Unirii Square (the most representative „gate” of the old city) in the north, The Corneliu Coposu Blvd. in the south, The Andrei Șaguna St. in the west and The Citadel Park in the east (Fig. 1). The site continues the 3^d and 4th ring of fortification walls, this fact underlining, besides the brick walls still existing on two sides of the site (on the southern and western flanks), the accumulation of successive layers of memory.

---

2 Astăzi numără peste 30 000 de obiecte.

---

2 Today has more than 30 000 objects.

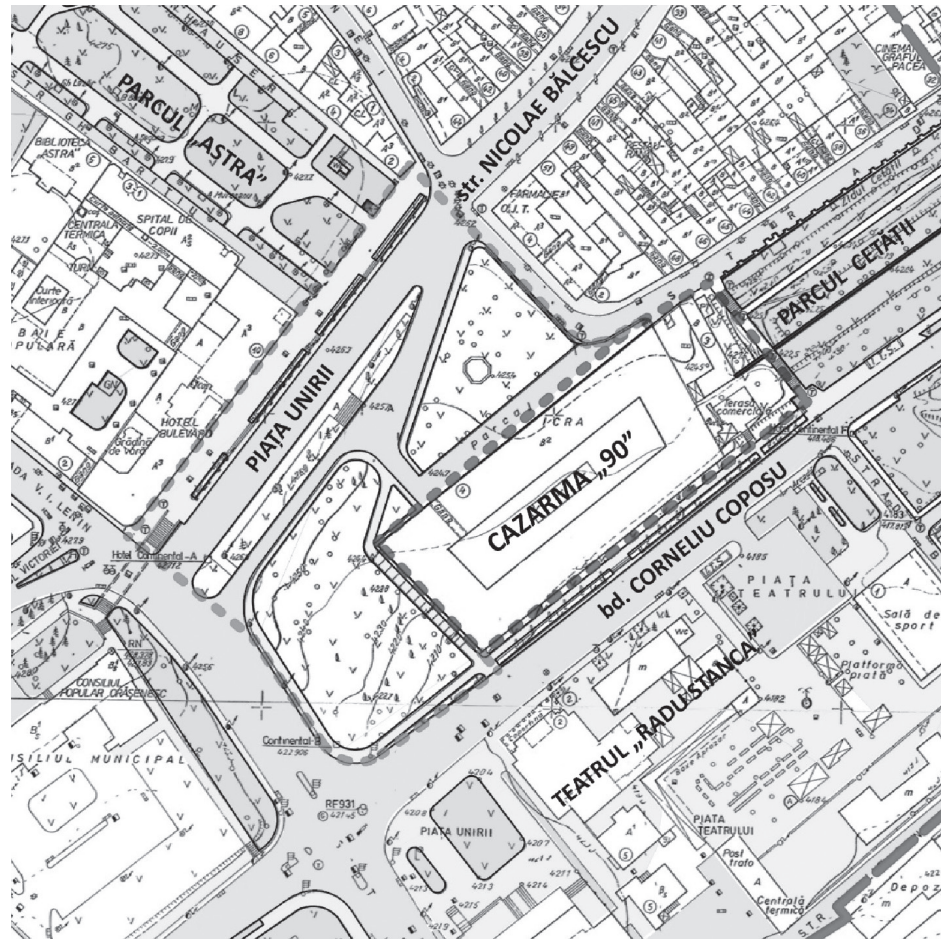
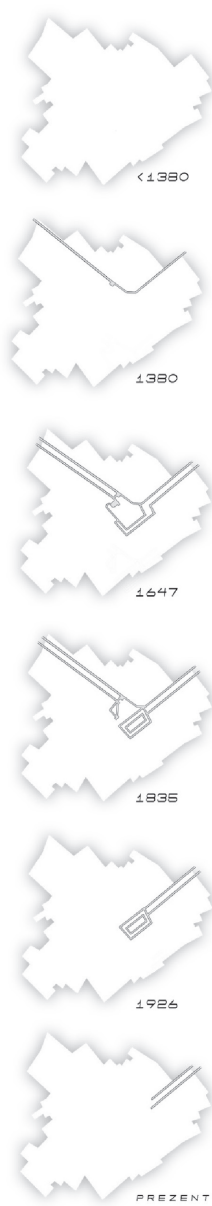

Fig. 1 Plan de situație / Location plan

Fig. 2 Evoluția istorică a terenului / The historical evolution of the site

Evoluția istorică

Analiza istorică (cartografică și iconografică) a zonei evidențiază dezvoltarea în timp a orașului – respectiv evoluția spațiului construit – și transformări ale sitului de-a lungul timpului ce reușesc să confere identitate locului. Pentru perioada ante 1835 am apelat la reconstituirile realizate de Hermann Fabini (bazate pe cercetarea unor surse bibliografice diverse). Pentru perioada post 1835 am consultat planurile istorice realizate în 1835, 1845, 1875, 1880, 1911, 1914, 1926 și 1927.

Transformările importante identificate în modul de configurare a zonei analizate sunt următoarele:

- **1380:** erau începute lucrările de construcție ale inelului III de fortificații (finalizate pe zona analizată) și exista deja Turnul Cisnădiei ca poartă de acces în oraș;
- **1480:** apar conturate parcelarele ce însoțeau zidurile de fortificație;
- **1647:** se observă construirea Bastionului Cisnădiei (1570) și a centurii a IV-a de fortificații, conturându-se aparatul de intrare în oraș; un desen al Sibiului de la 1650 surprinde orașul vechi în întregime, zidurile de fortificații, bastioanele și turnurile (la 1627 de altfel au fost finalizate lucrările de fortificație);
- **1835:** Bastionul Cisnădiei este parțial demolat și în locul lui apare Cazarma de infanterie austro-ungară (1807); deși planul nu prezintă decât centrul istoric, poate fi remarcat țesutul acestuia, conturat deja într-o formă care încă se mai păstrează;
- un desen de la **1883** ne oferă date despre configurația spațială – spațiul liber care se transformă în Piața Unirii, relații în cadrul fondului construit: de exemplu apariția hotelului Boulevard care dialoghează cu clădirea cazarmii prin dimensiuni în plan și înălțime (dominante de înălțime și masă la timpul respectiv);
- **1926:** se observă dărâmarea unei mari părți a zidurilor de apărare și dărâmarea integrală a Bastionu-

The Historical Evolution

The historical (cartographic and iconographic) analysis of the area highlights the development of the area in time – respectively the evolution of the built space – and the site transformations that manage to give identity to the place. For the period before 1835 I resorted to the processing made by Hermann Fabini (based on the analysis of different bibliographic sources). For the years after 1835 I turned to the historical plans drawn in 1835, 1845, 1875, 1880, 1911, 1914, 1926 and 1927.

The most significant transformations identified in the layout of the studied area are (Fig. 2):

- **1380:** the construction of the 3rd ring of fortification was started (the work was already done in the area considered) and the Cisnădie Tower as a city gate was already built;
- **1480:** the plots beside the fortification walls were shaped;
- **1647:** one can see the construction of The Cisnădie Bastion (1570) and of the 4th fortification ring, shaping the city entrance; a drawing of Sibiu dating from 1650 shows the entire old city, the fortification walls, the bastions and towers (for that matter, in 1627 the fortification works were done);
- **1835:** The Cisnădie Bastion is partially demolished and in its place raises the Austro-Hungarian infantry Barracks (1807); although the plan shows only the historical center, we remark its layout, shaped into a form that still exists;
- a drawing made in **1883** shows us the spatial configuration – the unbuilt space that becomes The Unirii Square, the linkages within the built space: for example, the edification of the Hotel Boulevard that harmonized with the barracks through its dimensions in plan and height (both dominants of height and mass then);
- **1926:** we observe the demolition of a great part of the defensive walls and the complete demolition of the Cisnădie Bastion; in 1926, the Bretter promenade

lui Cisnădiei; la 1926 existau deja promenada Bretter, parcul Sub Arini (ambele datate în jur de 1856-1859) și Parcul Astra (chiar dacă amenajarea celui din urmă nu este figurată se cunoaște din documente că acesta a fost finalizat la 1879); se observă dezvoltarea orașului dincolo de fortificații;

- **1987:** clădirea cazărzii de infanterie este dărâmată din rațiuni de salubritate;
- imagini mai recente surprind zona studiată în momentele de dinainte și din timpul demolării, precum și modalitățile de utilizare a spațiului de după demolare – organizarea unei piețe în **2004**, amplasarea unui cort în **2006-2009** ce a adăpostit spectacole diverse dedicate numirii Sibiului, în 2007, capitală culturală europeană;
- în prezent: pe teren funcționează o parcare auto. Locul este cunoscut și astăzi sub denumirea de „Cazarma 90” – denumire ce a dăinuit în memoria colectivă a sibienilor, marcând importanța sitului la nivel social.

Regulamentul urbanistic

În momentul realizării studiului, noul Plan Urbanistic General al Sibiului era în curs de elaborare, fiind făcute publice documentele aferente, în vederea debaterii. Prevederile *Studiului de fundamentare PUG Sibiu 2009 pentru determinarea zonelor protejate cu materializare semnificativă a valorii culturale* evidențiau deja caracterul special al sitului care, pe lângă faptul că aparținea atât zonei construite protejate ZCP 01 (Centrul istoric, subzona SZCP 01_12), cât și ZCP 06 (Zona funcțională industrial-comercial-culturală Bărârie-Teatru, subzona SZCP 06a), făcea obiectul unor reglementări speciale.

and the Sub Arini Park were already existing (they were both dated around 1856-1859), as well as The Astra Park (although its planning isn't traced, it is known from documents that it has been completed in 1879); one can see the development of the city beyond its fortification walls;

- **1987:** *the infantry barracks are demolished based on health reasons;*
- *more recent images show the studied area before and after the demolition, as well as the way the space has been used after the demolition – the setup of a market in 2004, the placement of a tent between 2006-2009, accommodating various performances as part of the events dedicated to the assignment of Sibiu as an European capital of culture in 2007;*
- *nowadays: the site functions as a parking lot. The place is still known as „The 90 Barracks” – a designation that persisted in the collective memory of the Sibiu citizens, highlighting the importance of the site at a social level.*

Urban Regulations

*At the time of the study, a new Master Plan of Sibiu (PUG Sibiu) was being developed, the associated documents being made public for debate. The stipulations of *Studiul de fundamentare PUG Sibiu 2009 pentru determinarea zonelor protejate cu materializare semnificativă a valorii culturale* (The Substantiation Study PUG Sibiu 2009 for determining the protected areas where the cultural value is significantly materialized) already highlighted the special character of the site that, besides pertaining both to the ZCP 01 protected area (The historical center, SZCP 01_12 subarea) and to ZCP 06 (The functional industrial-commercial-cultural area Brewery-Theatre, the SZCP 06a subarea), also made the object of special regulations.*

Conform planșei *Manifestarea resursei culturale la nivelul subzonelor construite protejate*³, subzona SZCP 01_12 este „subzona cu materializare semnificativă a valorii culturale în special în ceea ce privește caracterul de pol funcțional multivalent, subordonat nucleului central, cu rol structurant în evoluția istorică a dezvoltării extramuros, cu funcțiuni de tip central”.

Studiul de fundamentare prevedea reglementarea platformei bastionului în cadrul analizei SZCP 06a unde se specifica drept mod de ocupare a terenului ocuparea „amprentei fostei cazărmi de infanterie, cu posibilitatea realizării unei parcuri publice subterane de mari dimensiuni sub spațiul public al pieței rezultate, fără manifestare supraterană semnificativă. Porțiunea inferioară a SZCP va fi ocupată într-un grad ridicat, specific profilului funcțional, permițând în mod obligatoriu interferarea spațiului public cu cel semipublic.”⁴

Analizele urbanistice proprii m-au condus către o serie de concluzii ce au contribuit la conturarea unei soluții adaptate contextului și nevoilor actuale:

Statutul juridic: Conform PUD-ului avizat pentru Piața Unirii nr. 6/2006, situl studiat se afla în proprietatea privată a primăriei, iar zona propusă spre amenajare – în proprietatea publică a primăriei. Prin planșa de *Zonificare a teritoriilor intravilane. Reglementări urbanistice/draft* din cadrul PUG Sibiu, pe situl analizat se dorea realizarea unei construcții încadrate în funcțiunea de instituții și servicii.

Circulații: Drumul european E68/DN1 Sibiu-Brașov (aflat pe latura de vest a sitului) constituie o adevărată barieră la nivelul orașului, despărțind orașul vechi de orașul nou. O altă disfuncție o constituie existența unei porțiuni carosabile premergătoare pietonalului amplu care conduce către ansamblul de piețe din

According to the plan regarding “The manifestation of the cultural resource”³ at the level of the protected build subareas), the SZCP 01_12 area is:

the area with a significant materialization of the cultural value especially concerning its character as a functional multivalent pol, subordinated to the central nucleus, with a structuring role in the historical evolution of the development outside the walls, with functions of a central type⁴.

The substantiation study indicated the regulation of the bastion platform in the SZCP 06a analysis, where it was stated, as a way of occupying the site, the occupation of the “old footprint of the barracks, with the possibility of building a large underground parking under the public space of the resultant plaza, without a significant overground manifestation. The inferior portion of the SZCP will be highly occupied, according to the functional profile, mandatorily allowing the interference of the public and semi-public space.”⁵

My own site analysis directed me towards a series of conclusions that led to the outlining of a design adapted to the context and current needs:

The juridical status: According to the approved PUD no. 6/2006 for the Unirii Square, the studied site is the private property of the city hall, and the area considered for redesign – is the public property of the city hall. In the PUG Sibiu plan called *Zonificare a teritoriilor intravilane. Reglementări urbanistice/draft* (Zonation of the built-up areas. Urbanistic regulations/draft) the analyzed site was meant for raising a building that would fall into the category of institutional and services function.

Circulations: The European road E68/DN1 Sibiu-Brașov (situated on the western side of the site) represents a true

3 Studiu fundamentare PUG, Sibiu, august 2009

4 a. plan, PUG Sibiu 2009 pentru determinarea zonelor protejate cu materializare semnificativă a valorii culturale, pag. 26

3 Fundamental Study PUG, Sibiu, august 2009

4 our tr.

5 our tr., a. plan, PUG Sibiu 2009 pentru determinarea zonelor protejate cu materializare semnificativă a valorii culturale, pag. 26

centrul istoric al Sibiului (pe latura de nord a sitului). Așadar, propunerea trebuia să urmărească inclusiv transformarea acestei porțiuni în pietonal, reamenajarea Pieței Unirii în acest context și rezolvarea circulațiilor din zonă.

Curți interioare: Curțile interioare accesibile prin ganguri sunt tipice țesutului vechi din cadrul centrului istoric al Sibiului. În cadrul intervențiilor mai noi se observă transformarea acestui tip de spațiu dintr-un spațiu introvertit, de distribuție, într-un spațiu mai amplu, amenajat, ce filtrează relația public-privat. În cadrul majorității intervențiilor realizate după anii '60 se renunță la acest tip de curte și la ganguri.

Aliniament, fronturi: Se observă o diferență clară între țesutul vechi (aliniament la stradă, front continuu) și țesutul nou (conturat în principal în perioada comunistă, destructurat).

Evoluția stilistică (Fig. 3): Se observă delimitarea clară, în majoritatea cazurilor, a stilurilor arhitecturale, întrepătrunderile sau inserțiile fiind limitate ca număr, ceea ce conferă coerență celor două zone majore identificate (în porțiunea aparținând centrului istoric predomină clădiri de sec. XVIII-XIX, în timp ce dincolo de zidurile de fortificații predomină clădiri realizate în intervalul 1960-1990). Din păcate, însă, nu există o continuitate firească între cele două zone și nici nu se realizează un dialog între acestea, fiind clare diferențele de abordare în special în ceea ce privește dimensiunile în plan și gabaritele clădirilor.

Funcțiuni: O pondere importantă în zona analizată o au clădirile destinate educației și serviciilor. Ținând cont de faptul că centrul istoric, deși are drept funcțiune principală locuirea, prin vechime și prin monumentele istorice existente devine cea mai importantă atracție turistică la nivelul orașului, rezultă un caracter ridicat de reprezentativitate a zonei. În acest context, cu atât mai mult cu cât situl analizat se află la intrarea în centrul istoric, se recomandă realizarea

urban barrier, separating the old city from the new city. Another dysfunction is the existence of a roadway portion preceding the wide pedestrian road leading to the plazas ensemble in the historical center of Sibiu (on the northern side of the site). Thus, the design had to pursue also the transformation of this portion into a pedestrian road, the redesign of the Unirii Square in this context and the resolution of the circulations in the area.

Courtyards: *The courtyards, accessible through gangways, are typical for the old urban layout of the historical center of Sibiu. Among the more recent interventions, one can see the transformation of such an introvert, distributional space into a wider and enhanced space that filters the public-private relationship. Most of the interventions dating after the '60s don't use anymore this type of courtyard or gangways.*

Alignment, fronts: *The difference between the old layout (street alignment, continuous front) and the new layout (outlined in the communist phase, de-structured) is quite clear.*

Stylistic evolution (Fig. 3): *The architectural styles are, for the most part, well confined, the overlaps or the insertions being limited, fact which brings coherence to the two major areas identified (in the area pertaining to the historical center, the most part of the buildings date from the 18th and 19th century, while outside the fortification walls prevail the constructions built up between 1960-1990). Unfortunately, though, there isn't a natural continuity between the two areas and they don't communicate; there is a definite difference of approach between them, especially if we consider the dimensions and the overall size of the buildings.*

Functions: *The buildings dedicated to education or services have a high share in the screened area. Considering that the historical center (although it has as main function habitation) becomes, through its age and its existing historical monuments, the most important urban touristic attraction, we can deduce a highly repre-*

unui punct cultural care să invite și să conducă totodată către centru.

Regim de înălțime: Regimul de înălțime este predominant mic, ceea ce se traduce printr-o imagine uniformă, exceptând câteva alăturări de clădiri cu diferențe de înălțime de peste un nivel, care lasă calcane vizibile. Zona analizată este dominată, din punct de vedere al înălțimii, de hotelul Ramada a cărui poziție (vis-a-vis de situl propus, pe str. Str. Andrei Șaguna) este controversată, pe de o parte datorită amplasării unui punct înalt într-o zonă cu înălțimi joase comparativ cu fundalul pe care se proiectează și, pe de altă parte, datorită poziției față de intrarea în centrul vechi.

Relieful: Analiza reliefului evidențiază diferența semnificativă de nivel dintre zona sud-estică și cea nord-vestică, diferență ce va fi utilizată în favoarea traseului către centrul istoric, prin mișcarea ascensională pe care o presupune.

Spațiu construit/neconstruit: Se remarcă atât compactitatea țesutului din cadrul centrului istoric, cât și procentul ridicat de spații verzi.

Analiza istorică și cea urbanistică au furnizat o serie de date ce se susțineau reciproc, putând fi preluate și implementate într-o abordare conceptuală ce viza atât istoria orașului și a terenului, cât și impactul clădirii din punct de vedere social. Păstrarea formei în plan, dar și recrearea volumetriei fostei Cazărmi au fost primele astfel de concluzii desprinse din analiză, conducând către o soluție prin care straturile succesive de memorie erau acceptate și marcate, fără a anula caracterul contemporan al propunerii.

sentative character of the area. In this context, all the more so as our site lies at the entrance into the historical center, the design of a cultural place that would invite and lead towards the center was recommended.

Height: The height of the built space is predominantly small, which translates into a unitary image, excepting a few attached building having height differences of more than one level, leaving visible dead walls. The area considered is dominated, in terms of height, by the Ramada Hotel which occupies a controversial position (vis-à-vis from our site, on Andrei Șaguna St.), first of all because of the placement of a high-rise building in an area having low-rise buildings relative to the background it projects upon and, second, because of its position relative to the entrance into the old city.

Relief: The analysis of the terrain highlights the considerable difference of height between the south-eastern area and the north-western area of the site, difference which shall be used in favour of a route towards the historical center, through the ascending motion it implies.

Built space/unbuilt space: We note the compactness of the urban layout inside the historical center and the high percentage of green areas.

The historical and urban analysis led to a series of data sustaining each other, which could be assumed and implemented in a conceptual approach that pointed both to the history of the city and the site, and to the social impact of the building. Keeping the shape of the plan and the volume image of the old Barracks have been the first such conclusions drawn from the analysis that led to a solution whereby the successive layers of memory were being accepted and marked, without cancelling the contemporary character of the proposal.

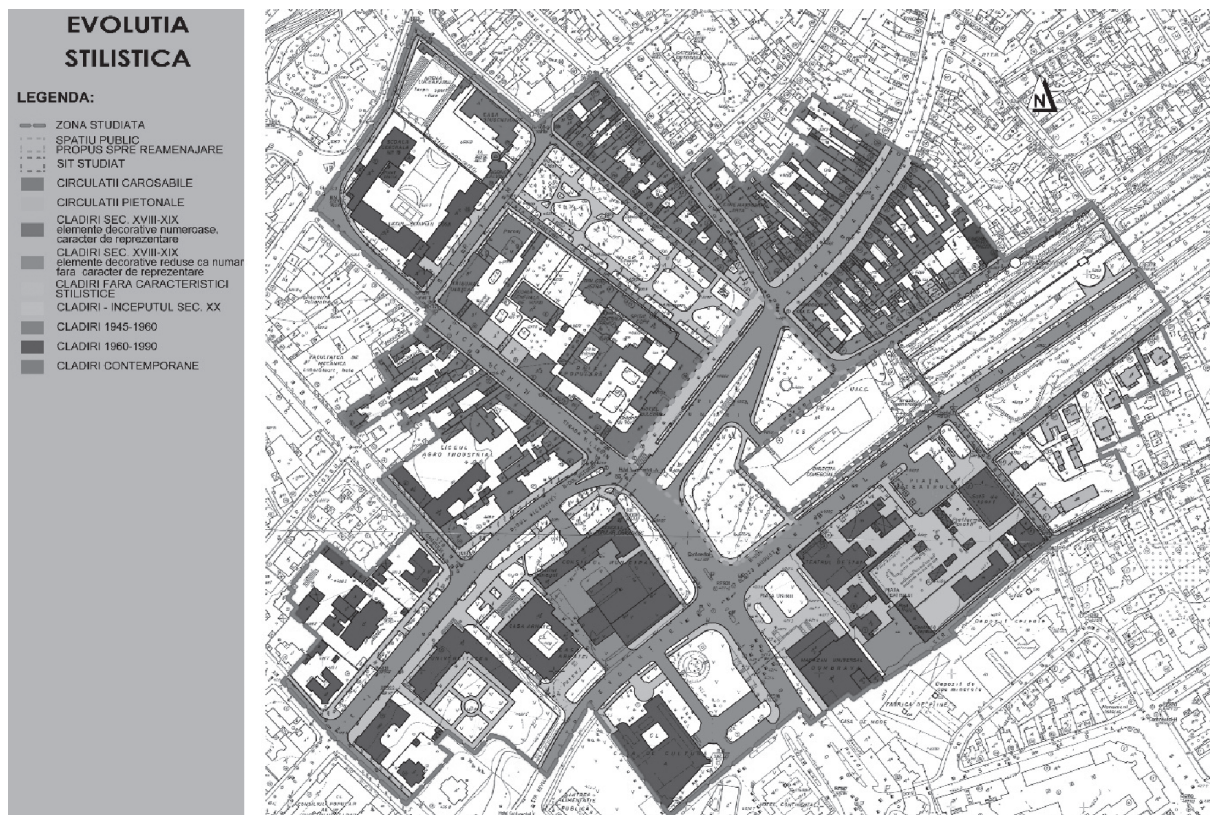

Fig. 3 Evoluția stilistică a zonei analizate / *The stylistic evolution of the studied area*

Atitudine

Situl studiat, prin poziția sa pe limită (aflându-se în continuarea inelelor III și IV de fortificație), avea potențialul de a reînțări coerența centrului istoric, rezolvând problemele de relație identificate: relația dintre orașul intra-muros și extra-muros (marcată prin Str. Andrei Șaguna – parte a drumului european E68) și relația dintre Piața Unirii (intrarea în centrul istoric) și teatrul Radu Stanca (reper cultural important la nivelul orașului).

Attitude

The studied site, by its position on the boundary (continuing the 3rd and 4th ring of fortification), had the potential to reestablish the coherence of the historical center, solving the identified relationship problems: the relationship between the city inside and outside walls (marked by the Andrei Șaguna St. – part of the European road E68) and the relationship between the Unirii Square (as entrance into the historical center) and the Radu Stanca Theatre (an important urban and cultural landmark).

Intervenția urmărește trei direcții principale (Fig. 5), având drept scop rezolvarea problemelor identificate și valorificarea cadrului construit existent prin propunerea unei soluții integrate care să depășească principala funcțiune de muzeu dedicat civilizației transilvane:

1. Corelarea importanței sitului studiat la nivelul orașului cu importanța sitului în cadrul Complexului Muzeal Astra

Situl studiat reprezintă un nod important de convergență a unor trasee și elemente istorice (Fig. 4.a), aici intersectându-se vechea promenadă Bretter (1), traseul către Pădurea Dumbrava Sibiului, Muzeul Civilizației Tradiționale Populare și Grădina Zoologică (2), Bulevardul Nicolae Bălcescu (3) ce conduce către ansamblul de piețe – Piața Mare, Piața Mică și Piața Huet (4), inelele III și IV de fortificație (5) și, nu în ultimul rând, calea principală de acces în oraș – E68/DN1.

La nivelul Complexului Muzeal Astra (Fig. 4.b), situl se conturează, de asemenea, drept nod, drept articulație între obiective precum Muzeul Civilizației Tradiționale Populare (1), Biblioteca Județeană Astra – desprinsă dintr-o aceeași *Asociațiune transilvană pentru literatura română și cultura poporului român*, înființată în 1861 – corpurile A și B (2 și 3), Parcul Astra (4), sediul Complexului Muzeal, Muzeul de Etnografie Universală Franz Binder – amplasate în Piața Mică – și Studioul de Film Astra amplasat în Piața Huet (5), Casa Artelor ce găzduiește Muzeul de Etnografie și Artă populară Săsească Emil Sigerus și Galeria de Artă Populară (6).

Astfel, prin soluția propusă, se urmărește accentuarea rolului Pieței Unirii drept poartă de acces în oraș, răsturnând simbolistica tradițională a porții – de control, limitat a accesului (Fig. 5.a). Aceasta este transformată într-un loc ce invită, într-un spațiu reprezentativ cu rol de distribuție a trecătorilor, vizitatorilor, turiștilor etc. către reperele importante la nivel urban, amplasate în centrul vechi. Pentru a accentua caracterul primitiv al zonei istorice în acest context, dar și pentru a marca firescul propunerii în raport cu cadrul existent, parterul muzeului este gândit drept o prelungire a Pieței.

The intervention follows three main directions (Fig. 5), aiming at solving the problems identified and exploiting the existing built space by proposing integrated solutions that go beyond the main function of museum dedicated to the Transylvanian civilization:

1. Correlating the importance of the studied site at the city level with the importance of the site for the Astra Museum Complex

The studied site represents an important node of convergence for routes and historical elements (Fig. 4.a), as here intersect the old Bretter promenade (1), the route towards Dumbrava Sibiului Forest, The Museum of Traditional Folk Civilization and The Zoological Garden (2), The Nicolae Bălcescu Blvd. (3) that leads to the plazas ensemble – The Great Square, The Little Square and Huet Square (4), the 3rd and 4th fortification rings (5) and, lastly, the main route of access into the city – E68/DN1.

For The Astra Museum Complex (Fig. 4.b), the site shapes itself as node and articulation between objectives like The Museum of Traditional Folk Civilization (1), The Astra County Library – disbranched from the same Transylvanian Association for Romanian Literature and for the Culture of the Romanian People, established in 1861 – both A and B buildings (2 and 3), The Astra Park (4), the Museum Complex headquarters, The Franz Binder Museum of Universal Ethnography – situated in The Little Square – and the Astra Film Studio located in The Huet Square (5), The House of Arts that accommodates The Emil Sigerus Museum of Ethnography and Saxon Folk Art and the Folk Art Galleries (6). Thus, through the proposed design, I wished to emphasize the role of The Unirii Square as city gate, inverting the traditional symbolism of the gate – that of control, limitation of access (Fig. 5.a). The square is being transformed into a place that invites, into a representative space which distributes the passers-by, the visitors, the tourists etc. towards important urban landmarks, located in the old center. In order to emphasize the hospitability of the historical area in this context and to mark the naturalness of the proposal relating to the existing frame, the ground floor of the museum is thought of as a continuation of the Square.

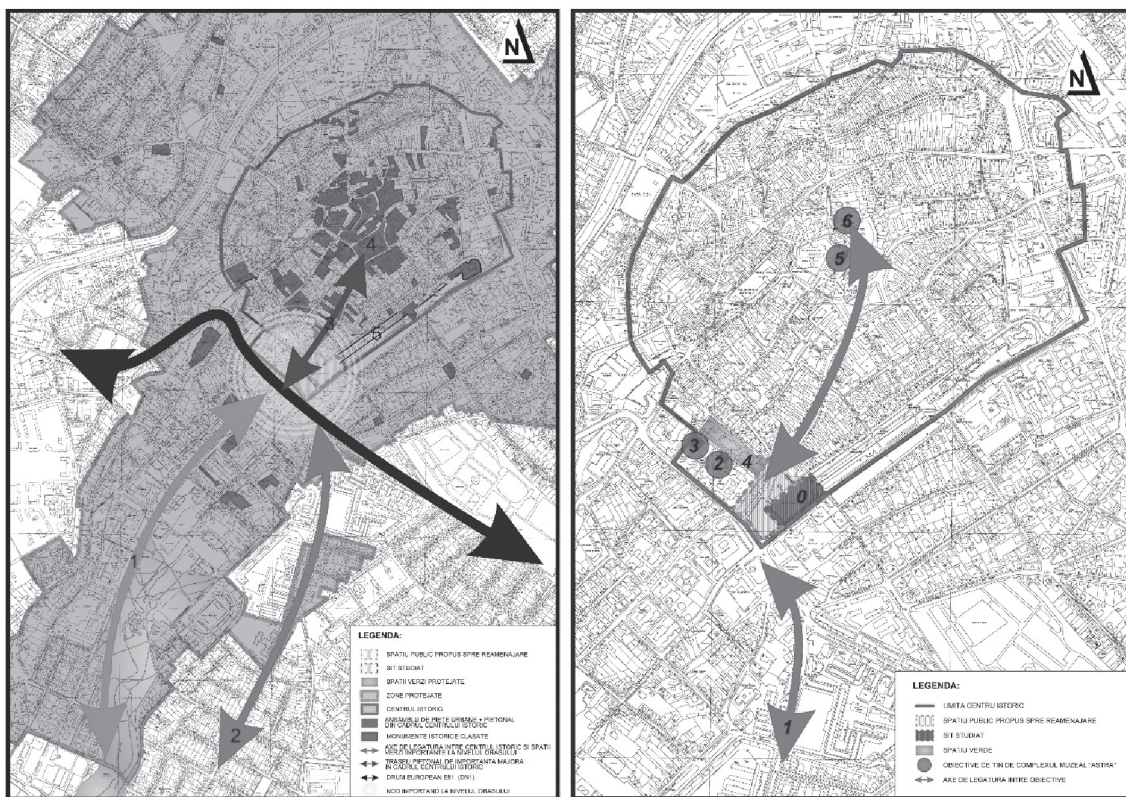

Fig. 4 a – importanța sitului studiat la nivelul orașului; b – importanța sitului studiat la nivelul Complexului Muzeal Astra / a – the urban importance of the studied site; b – the importance of the studied site for the Astra Museum Complex

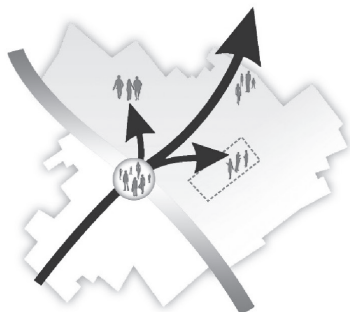
2. Reconturarea difuză a limitei

Amplasarea muzeului pe limită a făcut necesară reanalizarea și interpretarea acestui concept. Prin propunere s-a urmărit restabilirea unității centrului vechi prin sugerarea unei reîntregiri a limitei, într-un mod adaptat societății contemporane, cerințelor și valorilor acesteia.

2. The diffuse reoutlining of the boundary

Placing the museum on the boundary made necessary the reanalysis and reinterpretation of this concept. Through the design, I aimed at reestablishing the unity of the old center by suggesting a restoration of the boundary, in a manner adapted to the contemporary society, to its needs and values.

RASTURNAREA SIMBOLISMULUI
TRADITIONAL AL PORTII
RESTRICTIE - INVITATIE

CONTINUITATE LA NIVELUL
SPATIILOR VERZI
SUBLINIAREA LIMITEI

ACCEPTAREA SI VALORIFICAREA
STRATURILOR SUCCESIVE
ALE MEMORIEI
TRECUT-PREZENT-VIITOR

Fig. 5 a, b, c – Conceptele de bază ale propunerii /
a, b, c – The main concepts of the proposal.

Fig. 6 Transformarea muzeului într-o limită spațializată prin folosirea unui finisaj
asemănător cărămizii / The transformation of the museum into a spatial boundary
by using a finish that resembles brick.

Continuarea spațiului verde (din Parcul Astra până în Parcul Cetății, trecând prin clădirea propusă) subliniază, astfel, ideea de limită ca spațiu neconstruit (Fig. 5.b), sugerând caracterul actual ușor de străbătut al limitei centrului istoric (datorită dărâmării majorității zidurilor de fortificație, numeroaselor străpungeri ale zidurilor încă existente și astfel a lipsei controlului asupra intrării). Curtea interioară a vechii Cazărmi devine parte a acestei limite, fiindu-i recunoscut rolul în memorie.

3. Acceptarea și valorificarea straturilor succesive ale memoriei prin interpretarea conceptului de limită

Istoria și semnificația locului deveneau, ele însele, elemente importante ale propunerii, acceptarea și valorificarea lor ilustrând continuitatea în timp și spațiu a civilizației transilvane (Fig. 5.c), exprimând acea totalitate integratoare pe care Norberg-Schulz o numea *genius loci*⁵. Am considerat, în acest context, amplasarea pe limită drept cel mai important element al propunerii, fapt ce a condus inclusiv la reinterpretarea conceptului de limită – și a breșelor ce îi sunt asociate – pornind de la simbolismul tradițional al acesteia: limita capabilă să inverseze realitatea, limita care permite comunicarea pe mai multe planuri (comunicarea între lumea de aici și lumea de dincolo⁶), limita care permite ieșirea din timp etc. În cadrul volumului acest concept este interpretat și ilustrat:

- prin exploatarea amplasării muzeului în continuarea zidurilor de fortificație. Utilizarea unui finisaj asemănător, care să estompeze diferența dintre zid

5 Christian Norberg-Schulz, *Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture* (Rizzoli, 1979).

6 Radu Drăgan, *Lumile răsturnate: Reprezentarea spațiului în societatea tradițională*, Spații Imaginate 7 (București: Paideia, 2000).

The continuation of the green space (from The Astra Park to The Citadel Park, passing through the building proposed) thus underlines the idea of the boundary as unbuilt space (Fig. 5.b), suggesting the current easily passable character of the boundary of the historical center (because of the demolition of the most part of the fortification walls, of the numerous breakthroughs made through the existing walls and thus of the lack of control of the entrance). The courtyard of the old Barracks becomes part of this boundary, thus accepting its memorial role.

3. The acceptance and valorisation of the successive layers of memory through the interpretation of the boundary concept

*The history and place signification were becoming important elements of the proposal, their acceptance and valorisation illustrating the continuity in time and space of the Transylvanian civilization (Fig. 5.c), expressing that unifying totality that Norberg-Schulz called *genius loci*⁶. In this context, I considered the placement on the boundary as the most important element of the design, fact that led also to the reinterpretation of the boundary concept – and of its associated breaches – starting from its traditional meaning: the boundary capable of inverting realities, the boundary that allows communication through different plans (the communication between our world and the world beyond⁷), the boundary that admits a time escape etc.*

In the volume this concept is interpreted and illustrated:
- *by exploiting the placement of the museum as a continuation of the fortification walls. By using a similar finish that would blur the differences between the*

6 Christian Norberg-Schulz, *Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture* (Rizzoli, 1979).

7 Radu Drăgan, *Lumile răsturnate: Reprezentarea spațiului în societatea tradițională*, Spații Imaginate 7 (București: Paideia, 2000).

de fortificație și clădire propusă, a contribuit la transformarea muzeului într-o limită spațializată (Fig. 6), astfel limita transferându-și semnificațiile unui spațiu care, prin funcțiunea lui, de altfel, presupune o continuă raportare la trecut și reanalizarea acestuia. Clădirea propusă devenea, deci, nu numai prin poziția sa și funcțiunea adăpostită, ci și prin modul de materializare, un loc în care diferitele straturi ale memoriei (trecute, prezente și viitoare) erau exprimate și valorificate, ilustrând conceptul de muzeu ca spațiu *heterotopic și cronotopic*⁷.

- prin păstrarea zidurilor existente din cărămidă și marcarea unei detașări, inserând o fâșie transparentă între vechi și nou;
- printr-o configurare a fațadelor interioare ce interpretează arhitectura tradițională românească (contrastul dintre suprafețele văruițe și lemn). Astfel, zidurile muzeului deveneau și limite ce răstoarnă realitatea, aducând într-un interior protejat o arhitectură care își avea locul, acum câteva secole, în afara zidurilor de fortificație ce închideau orașul săsesc (Fig. 7 și Fig. 8.a).
- prin analiza liniei frontului centrului istoric (mai exact a bulevardului Nicolae Bălcescu) și utilizarea diferențelor de înălțime dintre casele înșiruite în modul de configurare a fațadelor (Fig. 7);
- prin marcarea urmei vechiului Bastion al Cisnădiei în pavajul Pieței Unirii și expunerea ruinelor Turnului Cisnădiei (Fig. 8.b).

*fortification wall and the proposed building, the museum transformed itself into a spatial boundary (Fig. 6), thus the boundary transferring its signification to a space that, for that matter, assumes through its function, a continuous relationship with the past and its re-interpretation. The proposed building thus became, not only through its position and accommodated function, but also through the way it was being materialized, a place where different (past, present and future) layers of memory were being expressed and valorised, illustrating the idea of a museum as a heterotopic and chrono-*⁸ *space;*

- *by keeping the existing brick walls and marking a detachment from them by inserting a transparent band between old and new;*
- *by configuring the inner façades in a way that interprets the Romanian traditional architecture (the contrast between whitewash and wooden areas). Thus, the museum walls were also boundaries that inverted reality, bringing inside a protected area an architecture that went, a few centuries ago, outside the fortification walls enclosing the Saxon city (Fig. 7 and Fig. 8.a);*
- *by analyzing the front line of the historical center (to be more exact, that of the Nicolae Bălcescu Blvd.) and using the height differences between the attached houses in the way the façade is being designed (Fig. 7);*
- *by marking the footprint of the old Cisnădie Bastion in the pavement of the Unirii Square and exposing the ruins of the Cisnădie Tower (Fig. 8.b).*

7 Michel Foucault, „Of Other Spaces,” trad. Jay Miskowiec, *Diacritics* 16, nr. 1 (1986): 22–27.

8 Michel Foucault, „Of Other Spaces,” transl. Jay Miskowiec, *Diacritics* 16, nr. 1 (1986): 22–27.

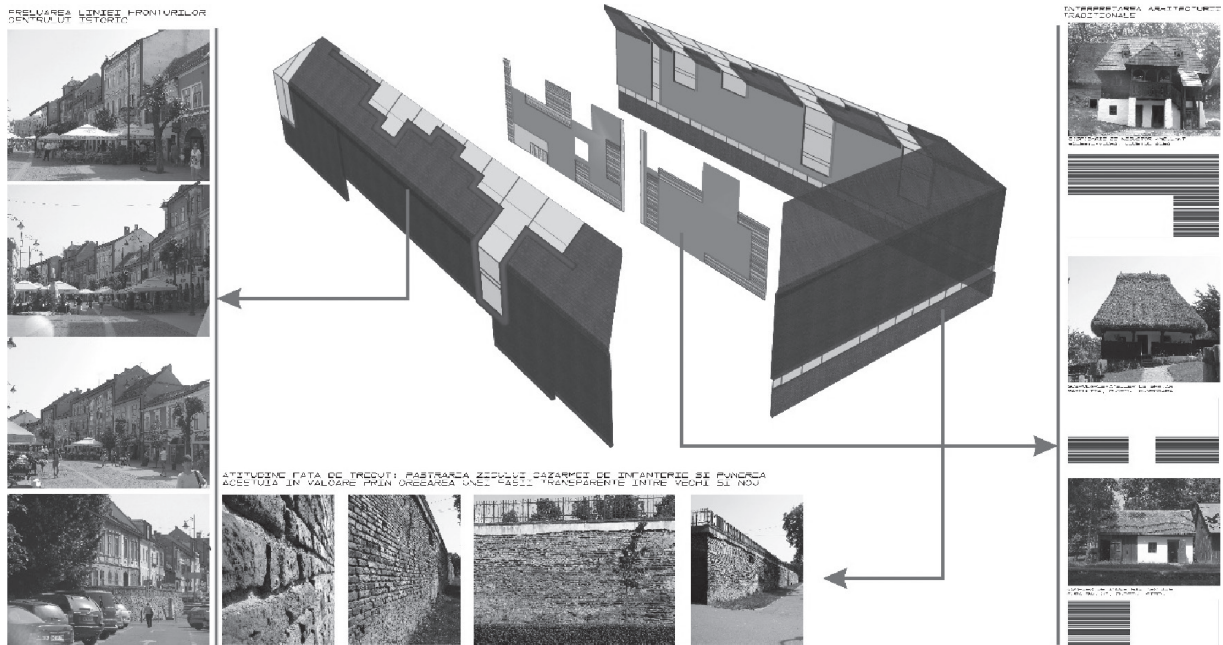

Fig. 7 Valorificarea contextului istoric la nivelul fațadelor interioare și exterioare /
The valorization of the historical context on the inner and outer facades.

Fig. 8 a – imagine interioară; b – imagine aeriană dinspre Piața Unirii /
a – view from the interior; b – exterior aerial view from Unirii Square.

Spații

Fiind un muzeu afiliat Complexului Muzeal Astra, spațiile și funcțiile sale urmau să răspundă nu numai unor nevoi conservativ-patrimoniale, ci și instructiv-educative. Expozițiile permanente și temporare erau completate prin propunerea unor spații precum:

- depozite vizitabile (întrucât doar mică parte din obiectele deținute de un muzeu ajung să fie expuse efectiv);
- zonă de restaurare vizibilă (pentru a apropia vizitatorii de procesele complexe prin care trec obiectele);
- spații de desfășurare a unor evenimente diverse, conexe, în special a celor organizate sub egida Complexului Muzeal Astra precum *Târgul Creatorilor Popolari*, *Festivalul Internațional al Filmului antropologic Documentar*, *Olimpiada Națională „Meșteșuguri Artistice Tradiționale”* etc. (amfiteatre, săli de conferință, cinematecă);
- ateliere (în care să se poată desfășura ateliere de creație, Complexul Muzeal organizând constant astfel de workshop-uri cu copii, persoane cu dizabilități etc.);
- bibliotecă (unde să poată fi consultate materiale specifice, muzeul devenind un important centru de informare);
- spații interactive, multimedia (în acest context prezentarea filmelor realizate în cadrul *ASTRA Film Studio* constituia un punct forte al noului muzeu).

Am mizat pe o interconectare a spațiilor (pe o integrare vizuală ridicată⁸), vizitatorii având în permanență contact (cel puțin vizual, dar nu neapărat ușor perceptibil pentru a nu deplasa accentul de pe expunere) cu alte funcțiuni propuse, astfel obținând, pe parcurs, o imagine de ansamblu a serviciilor oferite de muzeu și contribuind la o înțelegere în profunzime a fenomenului tradițional.

⁸ Sophia Psarra, *Architecture and Narrative: The Formation of Space and Cultural Meaning* (Taylor & Francis e-Library, 2009).

Spaces

By being a museum affiliated to the Astra Museum Complex, its spaces and functions had to respond not only to conservative and patrimonial needs, but also to instructive and educational ones. The permanent and temporary exhibitions were complemented by spaces like:

- *accessible storages (as only a small number of objects held by a museum get to be actually exhibited);*
- *visible restoration area (in order to bring the visitors closer to the complex processes that objects experience);*
- *spaces of performance where different, related events were supposed to take place, especially those thrown under the aegis of the Astra Museum Complex like The Folk Creators Fair, The International Festival of the Anthropological Documentary Film, The „Traditional Artistic Handicraft” National Olympiad etc. (amphitheaters, conference rooms, cinema spaces);*
- *workshops (where creative activities could take place, as The Museum Complex constantly holds such workshops addressed to children, disabled people etc.);*
- *a library (where specific materials could be consulted, the museum becoming, thus, an important information center);*
- *interactive, multimedia spaces (in this context, the presentation of films shot by The ASTRA Film Studio represents a strength of the new museum).*

I aimed at a strong interconnection of spaces (on a high visual integration⁹), the visitors permanently having contact (at least visual, but not necessarily easily perceptible in order not to shift the attention from the exhibit) with other proposed functions, thus gradually acquiring a unitary image upon the services offered by the museum and contributing to a profound understanding of the traditional phenomena.

⁹ Sophia Psarra, *Architecture and Narrative: The Formation of Space and Cultural Meaning* (Taylor & Francis e-Library, 2009).

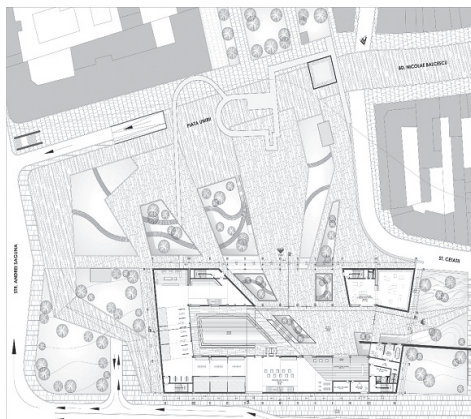

Fig. 9 Plan parter / Ground floor

Muzeul Civilizației Transilvane se dorea a fi un muzeu multiethnic și pluridisciplinar, care să scoată în evidență valorile culturale comunitar-europene și particular-etnice. Terenul pe care am propus intervenția, a constituit, prin istoria sa, un punct de plecare important în conceperea unui muzeu care să exprime aceste idei și care să devină parte integrantă a discursului muzeal. Asumarea istoriei locului și gândirea clădirii drept o continuare firească a contextului spațio-temporal face, totodată, trimitere la firescul construirii tradiționale, căci „[o]mul satului nostru tradițional [...] a încercat cu multă prudență să pună totul în lucrare în limita permisă de natura lucrurilor”⁹.

MCT devenea, în acest context, un punct de reper important nu numai la nivel local sau național, ci și internațional, conectarea unor servicii oferite de o aceeași instituție – Complexul Muzeal Astra – prezentând un potențial imens de interpretare și valorificare în prezent a vestigiilor materiale și imateriale ale civilizației transilvane.

9 Ernest Bernea, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, ed. a II-a (București: Humanitas, 2005), 126.

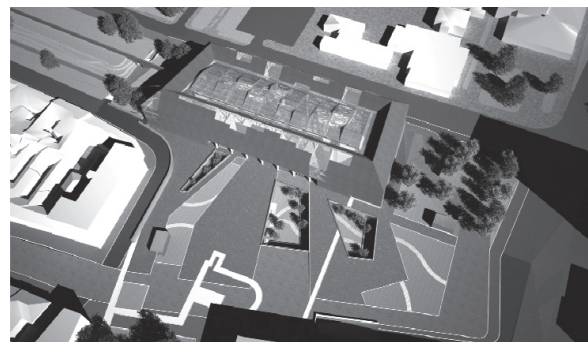

Fig. 10 Vedere axonometrică / Axonometric view

The Museum of Transylvanian Civilization was supposed to be a multiethnic and multidisciplinary museum that would have emphasized the cultural communitarian and European values as well as the particular ethnical values. The site proposed for the intervention represented, through its history, an important starting point in conceiving a museum that would express these ideas and that would become part of the museum discourse. The acceptance of the history of the place and the conception of the building as a natural continuation of the spatial and temporal context relates to the naturalness of the traditional building, as „the man of our traditional village [...] tried with great caution to put all in work respecting the boundaries established by the nature of things”¹⁰.

MCT was becoming, in this context, an important landmark not only at a local or national level, but also internationally, as connecting different services offered by the same institution – The Astra Museum Complex – presented a great potential of interpretation and current valorisation of the material and immaterial vestiges of the Transylvanian civilization.

10 our tr., Ernest Bernea, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, ed. a II-a (București: Humanitas, 2005), 126.

Bibliografie / Bibliography

- BERNEA, Ernest, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, Ed. a II-a, București, Humanitas, 2005
- DRĂGAN, Radu, *Lumile răsturnate: Reprezentarea spațiului în societatea tradițională. Spații Imaginate 7*, București, Paideia, 2000
- FOUCAULT, Michel, „Of Other Spaces”, Trad. Jay Miskowiec, *Diacritics* 16, nr. 1 (1986): 22–27.
- NORBERG-SCHULZ, Christian, *Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture*, Rizzoli, 1979
- PSARRA, Sophia, *Architecture and Narrative: The Formation of Space and Cultural Meaning*, Taylor & Francis e-Library, 2009.

Documente / Documents

- a. plan, *PUG Sibiu 2009 pentru determinarea zonelor protejate cu materializare semnificativă a valorii culturale*
- *** *Dosar nr. U-9(a) referitor la Planuri ale orașului Sibiu (1914, 1921, 1930, 1932, 1936, 1947).*
- *** *Studiu fundamentare PUG, Sibiu, august 2009*
- *** *Planuri istorice: 1647, 1699, 1700, 1749, 1751, 1835, 1845, 1875, 1880, 1911, 1914, 1926, 1927.*